

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
félévre 14000 korona.
Egyes számára 600 kor.

Kálvinista diákélet.

A jövő a fiatalságé, a fiatalságot kell tehát olyanná nevelnünk, amilyenek a magyar jövőt őhajtjuk.

A magyar közéletben a kálvinistaságnak azért volt olyan jelentős szerepe, mert a kálvinista főiskolák nevelték fiainkat a mi szellemünkben, nem csupán az egyházi szolgálatra, hanem a merőben világi életpályákra is.

Ma már ez egészen másként van. A debreceni kollégium főiskolai folyamai megszűntek, hogy helyet adjanak az állami tudományegyetemnek. Sárospatakon megszűnt a jogakadémia s csak a theologiai oktatás folyik tovább, épúgy mint már évtizedek óta Pápán. Talán egy jogakadémiát meg tudunk menteni, de az is önálló főiskola fog lenni, nem pedig egy több tagozatú főiskola része. Szóval a régi diákéletnek a lehetőségei szűnőben vannak; hol csak egy szakhoz tartozók vannak a főiskolában, hol több szakhoz tartozók, de nem a régi kálvinista keretek szerint.

Azt pedig úgy tapasztaltuk, hogy Magyarországnak nem volt sohasem magasabb erkölcsi és szellemi színvonala, mint azokban az időkben, amikor az ősi kálvinista főiskolák diákságából nőtt az ország közéletének legszámottevőbb tényezője. Épen azért nem közömbös a nemzeti élet szempontjából, hogy a régi kálvinista diákéletből mentünk meg, ami megmenthető.

Azok az intézmények, amelyek még a régi diákéletből fennmaradtak, minden figyelmet és támogatást megérdemelnek. Ezért láttuk örömmel azt a szíves barátkozást, mely a régi két kollégium megmaradt ifjúsági egyesületei között az újabb időben többször megismétlődve előfordult, a sárospataki diákkórus és a debreceni kántus kölesönös látogatásaiban.

Ezért különös jelentőségű a Baltazár-amerikai alapítvány diáksegítő akciója is. Bizvást lehet remélni, hogy mindazok, akik ennek a mind hatalmasabbá váló alapítványnak a jótéteményeit élvezik, a régi kálvinista diákradíciókat meg fogják örizni. Ha semmi más eredménye nem volna — pedig volt egyéb is elég — a Baltazár amerikai útjának, ezért az egyért is minden jó hazafi elismerését és magasztalását érdemelne.

Alkalmi beszéd

a debreceni kollégium amerikai ünnepélyén.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Úr!
Méltóságos Gróf, Főgondnok Úr!
Mélyen tisztelt Hallgatóság!

A debreceni kollégiumnak Isten áldó kegyelméből és a nemes szívű adakozók áldozatkészségéből sok szép alapítványa van. Alapítványok és adományok nélkül a kollégium soha sem is tudott volna megenni; szép hivatását, nevezetesen az igaz evangélium világotatását, a jó erkölcsi nevelést és a magyar nemzeti eszme hirdetését nem tudta volna szolgálni. Az alapítványok túlnyomó része hazai eredetű; magyar véreink, nagobbára református testvéreink, adták össze a maguk filléreiket vagy koronáikat, érceiket vagy földjüket, hogy azok által erősítsék a lélek szárnyalását az itt felnövekvő ifjúságban. Ezekért az adományokért a kollégium nem fizetett a köznapi mértékkel: feledéssel és hálátlansággal. Adakozóinak gazdag névsoráról könyvet adott ki, neveiket emlékünnepeken emlegeti s az adományozók nemes cselekedetét, hogy messze világoljon, homlokzatára írta kőbe metszett betűkkel a jövő nemzedékek elé tanulsággul, buzdításul.

Alapítványaink az alapítók nevét viselik általában; igen sokszor kettős nevet, tisztos házas-társak egybefonódó családnevét, hogy a frigy a két név között a jótékony patinája által óva legyen generációkon át. Vannak alapítványaink, amelyeket intézmények, testületek, városok, egyházak tettek, amelyek részben való megtérítései annak a szellemi tőkének, amelyet ezek az intézmények vagy ezek vezetői nyertek valaha a kollégiumtól. Nem sok, de van olyan fundációnk is, amely külföldi eredetű és a megértő, segítő krisztusi szeretetnek mások szívében termett gyümölcseit adja élvezetül, táplálékul. Ezeket a külföldi adományokat nem önként adták a távoli országok lakói; mi kértük, midőn olykor-olykor reánk tört a nyomorúság s ez ezekben az alapítványokban ránk nézve a sötét háttér. Viszont a tündökletes bennök az, hogy akik kértek, nem hiába kértek s akik adtak, jószívvvel adtak. Az így létesült alapítványok az illető nemzet nevét viselik, mert az alapítvány

összehozásának nagy munkája az ő fáradságos gyűjtésük eredménye.

Egy alapítványunk van, amelynek kettős nevében nem házastársak neve fűződik össze, egy alapítványunk van, amelyben az idegen nemzeti név mellett magyar név is ragyog: ez az alapítvány a „*Baltazár Amerikai Alapítvány*“. Az alapító levél egybeforrasztotta ezt a két nevet, mert az alap létrehozásában egyenlő munkát, egyenlő érdemet látott a kérő gyűjtő és az áldozatos adakozó részen. Mint minden alapítvány iránt, ez iránt is érzi kollégiumunk a hálát s amint kegyelettel emlegeti a régiek emlékét, úgy szeretettel és lelkesedéssel ünnepli a jelen alkotását.

*

Amerikán általánosságban a közéletben s ennél az alapítványnál is első sorban az Északamerikai Egyesült Államokat értjük. Nemesak azért, mert ez a legnépesebb állam az új világban, hanem, mert vezető szerepe nemesak Amerika politikájában, hanem az egész föld kerekességének irányításában annyira kimagasló, hogy a többi amerikai államok mellette eltörpülnek. Valóságos világállam ez, amelynek mai óriás voltát, ha távolból szemléljük is, alig tudjuk megérteni történelmének vázlatos ismerete nélkül. Az első települők azon a földön a legkülönfélébb emberek voltak: volt közöttük hadvezér-, politikus, kalandor, royalista kivándorló, több üldözött puritán atya, rajongó vallásalapító, akik mind lelküknek javát adták az új állam alapjához fundamentomul. Az új állam életfolyama nem volt nyugodt, külső és belső harcok sora jött, előbb az anyaország, Anglia érdekében, majd ennek szokatlanul rideg túlkapásai miatt, Anglia ellen az Egyesült Államok függetlenségéért (1773—1785). Bizonyára az emberi jogok és szabadságok hatalmas feszítő erejének kellett élni a Washington és társai szívében, amely képes volt szembe nézni az alapító országgal, Angliával is, hogy biztosítsa a maga részére és kivívja mások javára is a függetlenségnek, szabadságnak és demokráciának áldásait. Ugyanennek a nemzetnek tagjai közel száz esztendő múlva azt is megtették, hogy a nemzet kebelén belől szembeállott honfitárs honfitárssal, nem pártpolitikai érdekből, nem uralomvágyból, nem rút érvényesülési törekvésekből, hanem a rabszolgaság megszüntetése, az egyetemes embertestvériség megvalósítása érdekében (1861—63). Nehéz küzdelem volt ez, mint általában mindig nehéz a krisztusi tant az egyre ellenséges önös természettel szemben megvalósítani; de diadalmas tusa volt, mint mindig diadalmas az evangéliomi igazság Isten segédelmével a jellemes emberek által.

Mi, késő kor távoli szülöttei csak azt látjuk, hogy ott túl a nagy vizen van egy ország, mely erejében hatalmas, munkájában első, tekintélyében felülmúlhatatlan, amelyben ember az ember, szabad a szív, szabad a lélek; s alig-alig gondoljuk meg, hogy ezek az eredmények sok munkának, teméntelen fáradozásnak, rengeteg viaskodásnak és mindennek felett az Istenben való hit rendületlen

fundamentomán nyugovó emberszeretetnek az összehatásából jöttek létre a gondviselő Atya áldásaképen.

Ennek a nagy országnak nagyságát és annak minden előnyét igen sok magyar élvezi, mint amerikai polgár. Ezek a véreink kimentek hazulról a legkülönfélébb okok miatt, s még azok is, akik más gondolatokkal érkeztek ki a kikötőbe, hamarosan, lelkük sugallatára, hallgattak arra, ami őket a jóra ösztönözte s rövid idő múlva beleilleszkedtek abba a légkörbe, amely egyébként sem idegen szellemű a magyar léleknek. Hiszen a magyar is sokat küzdött, míg ezt az ezeréves földet meg tudta szerezni és fenn tudta tartani; a magyarnak is kellett küzdeni, viaskodni, ha nem is gyarmatosító anyaországgal, de elgyarmatosítani akaró birodalmakkal nyugaton és délen a maga függetlenségéért, szabadságáért s hányszor kellett szembefordulni édes magyar véreinkkel nem pártérdekből, nem a magunk nagyobb uraságáért, csak lelkünk ismeretének szabadságáért, az emberi jogoknak isteni törvényen alapuló érvényesítéséért?! Nehéz küzdelmek voltak ezek, miként nehéz és hosszú a világosságnak tusakodása a sötétséggel; de diadalmas volt ez a harc, mint diadalmas a hajnal. Diadalmas volt, mert fegyvereinek élet nem pörölyökkel kovácsolták üllökön zúzó ütésekkel, hanem a tudomány műhelyeiben köszörülték az elme fénye, a szív melege és a lélek edző ereje mellett. Az iskolák voltak ezek a műhelyek, amelyek ellenállhatatlan erővel sugározták a világosságot, árasztották az evangéliom fényét, növelték a hit lángját, terjesztették a felebaráti szeretet mindent átható melegét. Igen, az iskolák voltak ezek az intézmények, közöttük a mi almamaterünk is, amely szórta a zsenge ifjak szívének, lelkének felszántott talajába a szív és lélek szabadságának: a tiszta, nemes liberalizmusnak, az egymás készséges szolgálatát jelentő uralkodásnak: a demokráciának, az evangéliom fénye sugárzásának: a józan felvilágosodásnak, a szolgátságot megvető, de az Urban szolgálatot tevő önállóságnak: a szabadságnak s a mindezeket szépen átölelő, mindenre kiterjedő emberbaráti szeretetnek magvait. Szórta ezeket a magvakat e mi iskolánk, és tudós tanárkaraink szorgalmas munkája nyomán, iskolapadjainkból kikerült országos hírű jeleseinknek hosszú sora igazolja, hogy itt a hitnek, tudománynak, szabadság- és emberszeretnek vára állott.

„Vár állott, most“ — csaknem — sirhalom; az ország igazságtalan feldarabolásával csaknem megszakadt az ország közepén ez az érező és dobogó szív, — amikor a kollégium szíve vérenek neveltjei közül elindult egy hálás gyermek, mint „a boldogtalan ország gyászba öltözött követje“, hogy segítséget kérjen az édesanyának. Nem beszélt odakünn másról, csak amit itt tanult: az Irányiak, Szilágyi Dezsők liberalizmusáról, a Kossuthok demokráciájáról, a Csokonaiak felvilágosodásáról, a Petőfik szabadságáról, a Bocskaiak emberbaráti szeretetéről, a Bethlen Gáborok felekezeti türelméről, az Arany Jánosok nem hangos, de annál mélyebb hazafiságáról és a szeretetnek, békesség-

nek az evangéliomból kisugárzó, az ember lényét teljesen betöltő hatalmáról. És csoda történt?! Nem; a legtermészetesebb dolog történt: Amerika idegen ajkú népe megérezte püspökünkben az embert, Amerika magyar lakossága meglátta benne a testvért és egyetemlegesen felismerték benne a Krisztus örök evangéliomának apostoli buzgóságú szolgáját, hűséges sáfárát.

Akik egymást megértik, azok tudnak együtt dolgozni. Így értette meg egymást és így dolgozott együtt a nagy állam lakossága, az Északamerikai Egyesült Államok áldozatkész népe és a nagy férfiú, a mi szeretettel, tisztelettel körülvelt püspökünk annak az alapítványnak a létrehozatalán, amelynek áldását, mint a „Baltazár Amerikai Alapítvány” kamatait immár második éve élvezzi kollégiumunk ifjúsága.

Az alapítvány céljára megindult gyűjtés tavalyi összege 22,301 dollár, mely a clevelandi első református egyház vasárnapi iskolájának 20, Orbán Mártonné clevelandi virágárus 20, Thegze László passaicai lelkész 25, Friedmann Henrik mackeesporti kereskedő 50, Czakó Márton 60, Hamborszky Gyula 25, a newyorki Baltazár-Committee 160, az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamara 750 dolláros adományával összesen 23,411 dollárra nőtt, ami 90,000 koronás árban számítva 2106.990,000 mai magyar koronának felel meg. Ebből az összegből különféle költségek és jótékony adományok kifizetése után a megmaradt tőke búza valutában és készpénzben van elhelyezve s így egy milliárdot meghaladó összeg áll az alapítvány rendelkezésére. A tanuló ifjúság részére az 1923—24. tanévben segélyképen kiadott összeg megfelel 359 dollár 11 centnek, mai értékben 32.319,900 koronának. Az alapítványból részesült az I. félévben 30 hittanhallgató, 5 joghallgató, 14 orvostanhallgató, 1 bölcsészethallgató, 57 főgimnáziumi, 45 tanítóképzőintézeti tanuló. A segélyezés mérve fejéenként 10—50,000 K között volt. A II. félévben 31 hh., 6 jh., 18 oh., 3 bh., 28 gimn., 28 tk. A segélyezés mérve fejéenként 45—180,000 K.

Nemes Tanuló Ifjúság! Amik most itt elhangzottak, a ti tanulságotokra hangzottak el, hogy meghalljátok és lelki szemeitekkel meglássátok a múlt falai között a jelen segítő munkája által a jövőt. Mert nektek ma kell megtanulni a munkát, nektek ma és innen keil magatokkal vinni azokat az eszméket, amelyek az élet viharaiban erőt adnak, amely eszméknek hirdetője, otthona ez a kollégium tisztaságaival és eme gazdag alapítványával. Tisztán kell meglátnotok, hogy a maradandóság alapja a hit, amely már e földön államot látott és valósított az indiánusok között Amerikában, segítséget velt és talált az óceánon túl s amely hit mindnyájatoknál, amíg épen él lelketekben, vigaszt, erőt és diadalt ad. A hit a munkában látszik legszebben mert a hit sohasem tétlen; a munka áldása a tudás, amely hatalmat, uraságot ad. Nincs e földön szolgaság, csak az, amelyet a tudatlan visel a tudók kénye szerint; nincs e földön szabadság, csak amit a lélek teremt

a hiten nyugvó tudással. A hit a munkával és tudással, mint két hatalmas, izmos karral, nem ismer akadályokat és sehol sem rombol, de a romokon is épít. Épít a ti lelketekben és a ti lelketek által is.

Bátran tehát a cél felé! Éljen bennetek a hit, mely túrni, remélni, dolgozni megtanít. És reméljétek, munkálatok egy jobb hazát az erény diadalával! — s akkor meglátjátok, hogy az amerikai csillagos lobogóra rávetül a magyar reménység trikoloros szírványja, Isten dicsőségére, a két nemzet büszkeségére s az alapítók örök emlékezetére.

Dr. Erdős Károly.

Tárca

A magyar dal.

Irtó és a Kántus és Kórus sárospataki emlékünneplén felolvasta Baja Mihály.

*Kit a magyar föld bűbajos varázsa
Szerelmesévé nem tett még soha,
Ki meg nem érti, bár ösztönzi vágya,
Hogy a magyar sors mért oly mostoha:
Hallgassa meg nótánkat, a kesergőt,
A sírva vigadót hallgassa meg,
Kibontakozva lát múltat, jövendőt,
Megért bennünket s mindjárt megszeret.*

*Hogy is teremhet annyi szívmegejtő
Bűbánat itt, a hármás bérc alatt?
Susogja halkán árnyas, lombos erdő,
Hol egy pintyöke szíve megszakadt.
Csacsogja, zsongja fürge csermely habja,
A völgy, a róna, messze Hortobágy . . .
A szőke Tisza a Dunának adja
És benne sír a lelkünk, sír a vágy.*

*Én Istenem, mi volna, hogyha ajkunk
Dalával szívünk nem könnyülne meg?
Dalolva élünk, szenvedünk, sóhajtok,
A nótaszóra lelkünk megremeg.
Hogy is tudnánk szeretni nóta nélkül?
És hogy tudná meg az a kisleány,
Ha ablakára csillagok szemébül
Nem hullna köny s nem húzná a cigány?*

*S ki tudja, élne most is még e nemzet,
Ha nem dalolna ezer éven át?
Kezed Hadúr, kit fájdalomra nemzett,
De néki a dalt vigaszul adád.
Török, tatár ha dúlja, fosztogatja,
Ha kiveszik szájából kenyerét,
Ha drága vérét vérpadon csorgatja:
Kötözze dallal fájó bús sebét.*

*Kuruckesergők éjsötét vadonja
Zokogva rejti Rákóczi nyomát.
Emlékét már a Márványtenger mossa,
De haza sírja drága, hült porát.
S csodás idők! legendás negyvennyolcban
Honvédek ajkán, zeng a csatadal.*

*Kossuth üzent! Égig csapong a nóta,
De vég akkordja már megint a jaj.*

*S csak tegnap volt. Hallotta ezt a hősi
Dalviadalt a remegő világ
Isonzó zúgta, Észak hómezői
Kinyíltak tőle, mint a vadvirág.
Doberdó pokla muskátli virágos
Kis ablakká vált. S hol golyó talál:
Dalolva röppen az egek Úrához
A végsőhaj. Így édes a halál.*

*S most? Elliporva, vérezve vonaglik
Ezer esztendő romjai felett.
Kezd új nótába! Lelke felviharzik
S minden dala egy élő üzenet:
Szemébe vágja a hazug világnak
Reánk zúdított rút gyalázatát
S a dalnak nem kell útleveél: kiszállhat
És visszazengi ég föld odaát.*

*A dal a nemzet lelke, szívverése,
Nép, mely dalol nem vesztet el soha.
Dalában ott a vére lüktetése,
Ítéletének sújtó ostora.
Jaj néktek, rongy bitorlók a határon,
Megvert a dal már most is titeket,
Hiába vérzi rállunkat a járom,
A nóta mondja: lesz még kikelet.*

*Dalos testvérek, a jövő tiétek!
Daloljatok míg ajkatok szabad.
Dalolj, ha tudsz, szóltan merengni vétek,
A dalból élet és remény fakad.
Dalold az eszmét tündöklő valóra,
A holnapot, a meg nem alkuvót,
Dalos testvérek, hogyha üt az óra,
Ti zengjétek a legszebb indulót!*

A sáfár.

— Lelkészekről lelkészeknek. —

I.

(Folytatás.)

A sáfár szolga és nem több. Milyen nevetséges, ha egyben olyan szomorú nem volna az, mikor lelkészek úgy viselkednek, mint az Úr örökségének urai. Holott nem a nyáj van a pásztorért, hanem a pásztor van a nyájért. A gyülekezet nem olyan szántóföld, amely a lelkésznek terem, nem is olyan kert, amelyet a saját izlése s kényekedve szerint rendezhet be. Praesidium non est imperium. Előljárni inkább a minősített szolgálat, mint az uralkodás ismérveit foglalja magában.

Ez a szolgálat egészen *különleges természetű*. A sáfár a ház többi szolgálaira felvigyáz, hogy kiki háven teljesítse kiszabott munkáját. A lelkész mint számadó vigyáz a gyülekezeti tagok lelkeire (Zsid. 13¹⁹) s ez a vigyázat nem könnyű munka. Egy régi lelkész beszélt egykor: Világéletemben mindig pásztor voltam. Negyven évig juhokat őriztem s másik negyven éven át az Úr nyáját legeltettem, de ez a második nyáj juhabb volt az elsőnél. Úgy van: sokkal nehezebb feladat megőrizni, együtt-tartani az „okos valóságot”, mint az oktan állatot.

Bizonyos, hogy a mi szolgatársaink, gyülekezetünk tagjai igen sok és nagy nehézséget okoznak nekünk, de az is bizonyos, hogy sok értetlen lelkész ezeket a nehézségeket még nagyobbakká teszi, mint szükséges, amikor másoktól tökéletességet kíván, amivel maga sem rendelkezik. Hány lelkésznek van meg az a kellően meg nem róható rossz szokása, hogy gyülekezetéről minden lehető rosszat mond s ebbeli nagy buzgóságában elfeledkezik arról, hogy rossz házasság sok van ugyan, de olyan, amelyekben csak az *egyik* fél hibás, egy sincs. Az egyház a Krisztus jegyese, káromolni őt veszedelmet is, bünt is jelent. Mikor egyházakat, vagy az egyházat hallom kisebbiteni vagy szidni, éppen lelkészek részéről, megilletődve nézek fel Dávidra, aki az alvó Saul előtt leeresztett fegyverrel áll s szól: Vajjon ki emelhetné fel kezét az Úrnak felkentje ellen büntetlenül? (1. Sám. 26⁹). Sokkal helyesebb és üdvösebb dolog ránk nézve, ha a hibákat magunkban keressük és nem a gyülekezetben. Vagyunk-e mi egy fővel magasabbak, mint népünk? Az emberek az igazi nagyság, a valódi erkölcsi és szellemi fölény előtt szívesen meghajolnak, de az üres gőg, üres szív és üres fej palástban sem vív ki tiszteletet. A nemesség kötelez; a magasabb állást magasabb rendű tulajdonságokkal kell alátámasztani. A sáfárnak feltétlenül többet kell tudni, mint az udvarosnak, magasabb intelligenciával kell bírnia, mint a kerülőnek s megbízhatóbb jellemnek kell lenni az udvar bármely más alkalmazottjánál. Ha a lelkészek erkölcsi és lelki minőségben nem állanak felette a hallgatóknak, bizony a kettős tisztesség (1. Tim. 5¹⁷) is elmarad.

A *szolgák a sáfár után igazodnak*; ha ez felesleges, hanyag, vagy lelkiismeretlen, bizony az alárendeltek sem szakítják meg magukat a dologban. A jeleket felismerni tudó lelkész hamar rájön arra, hogy környezete lassankint az ő képére alakul át. A napfény tenyészetet biztosít, de a gombák nyomán kizöldül a penész. Láng gyúl a láng gerjedelménél s sub pastorem levem lanam cacat lupus. Ha mi tudunk égni s ha kell elégni az Úr szolgálatában, az élet lángja kicsap a hívek lelkében. Vita clericorum liber est laicorum. A lelkész élete *élő predikáció* legyen a buzgóság, állhatatosság, munkahév, engedelmség, önfeláldozás s minden keresztyén erény hirdetésében s felmutatásában. A lelkész felséges előjoga, hogy a legnehezebb helyzeteket választhassa s a legnehezebb munkát végezhesse. Akire Isten többet bízott, attól többet kér számon. A példaképesség az összerények emberi lehetőség szerinti teljességét jelenti s a lelki sáfárnak erre a teljességre kell törekedni. Szédületes felelősséget jelent Chrisostomus eme tétele: A lelkésznek kétszeresen nehéz idvezülni.

A sáfár *közvetlenül kapja urától a parancsokat*. Mindig tudnia kell, mit akar vele és általa ura, mert enélkül sok dolgot másképen végezne, mint ahogy ura gondolja. El sem lehet egy hű sáfárt képzelni anélkül, hogy urával állandó érintkezésben ne legyen. A jó lelkésznek is így kell

az ő Urával az állandó érintkezést keresni s fenntartani. Jelentsd meg nekem Uram, mi a te akaratod hozzám és általam! Ha megszűnnénk Istenhez sűrűn feltekinteni, hogy az ő akaratát tudakoljuk s cselekedjük, megszűnnénk hű sáfárai lenni. Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem? kell Pállal mindenkor kérdeznünk. (ACs. 96). S milyen kegyelme az Istennek hozzánk gyarló szolgálóihoz, hogy hozzá szabad menetelünk van a Fiú által, hogy felel, tanácsol, magát és akaratát velünk közli. Keressetek engem és éltek! (Ám. 54). A vele érintkezés ad erőt s a vele való közösség fénylővé teszi arcunkat (2 Móz. 34²⁹, ACs. 615) s felragyogtatja bennünk a Krisztust. (Ef. 514). Példánk fog másokat is arra serkenteni, hogy keressék az Urat, akihez mi magunk már jól ismerjük az utat. Micsoda sáfár az, aki az ő ura dolgai iránt nem érdeklődik, parancsait megváltoztatja, vagy éppen azok ellenére cselekszik. A hamis sáfár keze alatt lévő szolgák ugyan milyen hűséggel szolgálhattak urukat? (Luk. 16). Elszorul a szívünk, ha azokra a lelkészekre gondolunk, akiknek egész életiránya s berendezkedése arról kiáltó bizonyosság, hogy nekik minden elébbvaló, mint az Úr ügye, hogy idejükből csak az az Úré, amit már fegyelmi vétség elkövetése nélkül nem tudnak tőle elvenni. Gazdálkodás, vásár, adásvétel, huzavona, pereskedés, törvénykezés, vagy dinom-dánom, lakadalom stb. Megjőve pedig ama szolgálónak ura s veté őket a külső sötétségre. (Mt. 25¹⁹ 30).

Mert a sáfár állandó számadás alatt áll. Őt ura naponként számoltathatja s ő erre csak akkor képes, ha maga is minden nap számadást vet magával. Jó pénztárnok pontos zárlat nélkül nem hagyja ott egy nap sem hivatalát. Nekünk ezeknél könnyebb a helyzetünk, nekünk a magunk számadásának csak az egyik lapját: a *teherlapot* kell vezetnünk, a másik oldalt odafenn tartja nyilván az örök kéz. Szoktunk-e sűrűn önmagunkba mélyedni s szorgos vizsgálatot tartani affelől, hogy lelkiismeretünk lapjára van-e az elmúlt napról valami beírni való: fogyatkozás, hiba, teljesítetlenül maradt kötelesség, esetleg bűn? Vetünk-e számat magunkkal: jól predikálok én, vagy precízebben: a Krisztust predikálok én (2 Kor. 45), Istenből szólok (1 Kor. 217), vagy magamból beszélek, gondolok a lelkekkel, akiknek gondját az Úr reám bízta, szeretek és tudok magánosan imádkozni, belemerülök az Írás tanulmányozásába, ahogy kellene és lehetne is; megfelel életem a hirdetett eszményeknek; azokban foglalatostokodom, nemcsak harangszóra, hanem időm minden szakában, amelyek az én Atyámnak dolgai (Luk. 249)? Minden egyházi gyűlésen ott vagyok: szoktam-e olykor Istenhez is bekopogtatni? Örök munkában égek: vajjon nemcsak magamnak tetszelgek azzal a látszattal, hogy sokat teszek, holott jóval többet tehetnék, ha nem a mennyiségre, hanem a minőségre dolgoznám. Az időközi számadás is ilyen nehéz: milyen lesz majd az utolsó?

Kiss Ferenc.

(Folytatjuk.)

Közélet

A segédlelkészség.

Egyházi törvényeink szerint a theologia elvégzése után a leendő lelkipásztornak két évig segédlelkészként kell működnie, csak aztán tehet lelkészi vizsgát és nyerhet lelkészi oklevelet. Az egyik évet pótolhatja külföldi egyetemen való tanulás és nevelősködés is.

Ismeretes, hogy az 1904—07. évi zsinatig az első és második lelkészi vizsga közé eső idő egy esztendő volt. Az erdélyi egyházkerületben újra ez van érvényben. A háborúban katonai szolgálatot teljesített theologusokat az egyházi főhatóság már egy évi segédlelkészkedés után engedti a második lelkészi vizsgálatra. Szóval itt már a törvénytől eltérés tapasztalható.

A nyugati református egyházakban: Svájcban, Hollandiában, Franciaországban, Angliában, Amerikában pedig nincs segédlelkészség. Ez a körülmény ezt a kérdést kelti föl bennünk: vajjon nem kellene-e nekünk is eltörölni a segédlelkészséget és csupán lelkészi oklevelű egyéneket bocsátani ki lelkészi szolgálatra?

Mielőtt felelnék, vessünk egy pillantást egyházi életünk eme pontjára.

Mire való a segédlelkészség? Arra, hogy a leendő lelkészek gyakorlatot szerezzenek élethivatásukra, amellé a tudományos képzettség mellé, amelyet a főiskolán szereztek. Így szól a magyar megokolás. Lássuk, mennyiben áll helyt ez!

Kiseb gyülekezetben öregedő lelkész mellett tényleg ez a helyzet. Mély kedélyű, nagy élettapasztalatú lelkipásztorokkal való együttlét, velük való társalgás és azok útmutatása kétségtelenül megteszi a maga jó hatását a törekvő ifjú káplánra, aki ily módon zökkenés nélkül megy át a tudományok iskolájából az élet iskolájába.

De az ilyen eset nagyon ritka. A segédlelkészek vagy nagyobb városi gyülekezetben teljesítenek szolgálatot, vagy pedig beteg lelkészek és özvegy papnék mellett. A városi nagy gyülekezetben a káplán oly nagy mértékben van megterhelve liturgiai funkciók végzésével, hogy azok teljesítésére az élet iskolájába most jövő káplán, a maga erejéből alaposan képtelen. Hiszen szólásmód, hogy a városi káplán imádkozó, keresztelő, temető, eskető és prédikáló gép. Az idegen, készen kapott munkák használatára van így kényszerülve, aminek az a káros következménye lesz a legtöbb esetben, hogy az illető egész életén át e mankókon fog járni. Egész embertömeg hullámszik el előtte. Nincs ideje és alkalmá arra, hogy a különféle vallásos típusokat megismerje, vallásos személyiségeket alaposan megfigyeljen. A sok, röpke benyomásból csak felületes ismeretet szerez és felületes ítéletet alkot. Az egyház adminisztratív életével pedig egyáltalán nem ismerkedik meg, csak majd rendes lelkész korában. Szóval ez nem a segédlelkész

továbbképzésének az eszköze, hanem egyenesen a továbbképzés lehetőségének a megőője. A gyülekezet életére szintén nem kívánatos hatással van ez. Jól tudjuk mindnyájan, hogy a fiatal káplán beszédét nem annyira vallásos épülő célzattal hallgatják, hanem inkább kíváncsiságból és nem utolsó sorban esztétikai élvezetből. A gyülekezet jórésze tudja, hogy az illető más beszédét mondja, ami már maga elveszi beszéde építő hatásának a jó részét. A bonyolult lelki alkatú városi ember lelkét a tapasztalatlan, egyszerűbb lelki alkatú segédlelkész nem ismeri, a hallgatóságával kevés az érzés és gondolatközössége. Ennek következtében a gyülekezet vallásos hiányérzetét, mely megelégtetés után vágyik, nem tudja elosztatni. Ez egyik, talán legfőbb oka a nagy gyülekezetek vallási élete elsorvadásának. Azzal tisztában kell lennünk, hogy a nem saját felelősségére fungáló segédlelkész, bármily képzett és bármily ragyogó tehetség legyen is, csak félmunkaerő. Ezért oly lanyha a nagy gyülekezetek egyházi élete, hiszen ott, ahová a legnagyobb tapasztalatú, a legjobb képzettségű, a legerősebb fegyverzetű lelkészekre volna szükség, félmunkaerők vannak alkalmazva. Ez az eset a veszélyeztetett pontokon is a legtöbbször.

A kis faluban beteg lelkész és özvegy papnek mellett alkalmazott segédlelkész maga végez minden teendőt úgy a lelkészi irodában, mint a szószéken és a gyülekezeti élet minden ágában. Ha valamit nem tud, megkérdi a szomszéd, tapasztalt lelkésztől. Liturgiális funkciókkal túlhalmozva nincs. Az a tudat, hogy a maga felelősségére tesz mindent, komolyabbá és önállóbbá teszi. Valójában ott áll, ahol áll az a kezdő lelkész, aki városban káplánkodott, de azzal a különbséggel, hogy ő nincs ráutalva arra a rossz szokásra, hogy a más lábán járjon.

Az előadottakból világos, hogy a káplánság mai alakjában egyházi életünk kára nélkül fönn nem maradhat. A nagy gyülekezeti és városi káplánság nem kívánatos sem az egyház, sem a segédlelkész szempontjából.

Az 1904—07. évi zsinat idejétől kezdve, amióta két évi káplánság után tehető a lelkészi vizsga, ezek szintje nem emelkedett, sőt süllyedt, hiszen a vidéki gyülekezetben a tudományos könyvekhez nem is juthat hozzá a vizsgára készülő, kivált akkor nem is nagyon töri magát utána, ha már hosszabb ideig el lehetett ezek nélkül.

Ezeknek a meggondolása arra az ítéletre kényszerít, hogy a lelkészi vizsgálatot a theologia bevégzéséhez közelebb kell hozni, szóval a káplánságot, amennyiben ma még ki nem küszöbölhető, a lehető legrövidebb időre és legkisebb területre kell korlátozni. Hogy a káplánság a segédlelkészekre nézve tényleg tanulás és tapasztalatszerzés ideje legyen, minden félévben más gyülekezetbe kell őket áthelyezni. Az úti költség az egyházra nézve bőven megtérül a szerzett tapasztalatokban. A segédlelkész ne csak öncél és olesó munkaerő legyen, hanem valóban előkészület nagyobb feladatokra.

Ha a főiskola nem képes adni mindazt az alapot, amelyen állva és folyton tovább haladva az életben meg tud felelni hivatásának a lelkész, úgy annak a hiányait föl kell tártani. Szerintünk azonban az a panasz, hogy a theologiai oktatás nem megfelelő, nem állhat meg. Csak a fokozat legyen meg a való élet mezején való forgolódásban, nem lesz sehol az előtt az ifjú előtt, aki híven teljesíti tanulói kötelességét, semmi akadály. Akkor látni fogjuk, hogy tudomány és élet nem esnek messze egymástól. Ma a panasz e téren csak azért hangozhatik föl, mert a kellő, lassú bevezetés helyett in medias res, a gyakorlottabb ember erejét kívánó helyre van helyezve a segédlelkész. Egyházi életünk normálissá lételeméhez szükséges, hogy az állandó segédlelkészre rendes állásokra szerveztessenek, szóval, hogy a félmunkaerők helyett egész emberek álljanak az őrhelyen. És a segédlelkészektől ne várjon senki mást, mint csupán segédmunkaerőt. S arra azok tényleg alkalmasok is. A dunamelléki egyházkerületben az utóbbi években több rendes lelkészi állást szerveztek. Az a fejlődés útja valóban. Erre az útra kell lépni a tiszántúli nagy gyülekezeteknek.

Ekkor a segédlelkész megfelel nevének és hivatásának, mert csak rendkívüli esetben nyer alkalmazást rövid időre. A rosszul fizetett munkás a bér szerint dolgozik. Az új-szövetség szerint méltó a munkás a maga jutalmára: tehát a mások munkaerejének a kizsákmányolása erkölcstelen is, amely csak romlást hozhat maga után. A nagy háborúk után mindig bekövetkező rekatholizáció ellen egyházunk állítson egész embereket, (az önálló katehétai állások nagy számu szervezése itt a helyes utat mutatja) teljes fegyverzetű, lelkiösmeretes vitézeket, hogy a küzdelemben el ne ragadják tőle a győzelem pálmáját.

Nyugati.

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspökünk folyó hó 27-én ülte meg házasságának 25 éves fordulóját. A szeretett és tisztelt férfiú előtt ez alkalomból a családi körben töltött évforduló után, 28-án, számos testület tisztelgett és fejezte ki áldáskívánatait, amelyhez Lapunk Olvasóival mi is őszintén csatlakozunk.

Kiss György, a debreceni református tanítóképző-intézet gyakorló iskolájának tanítója négy évtizedre terjedő tanítói működése után a folyó tanév végével nyugalomba vonul. Aki akár mint elemi iskolai tanuló, akár mint tanítóképzőintézetben növendék tanítványa volt, aki mint szülő, vagy mint szakember figyelemmel kísérte tanítói működését, mindenki tudja, mennyire hivatásának magaslatán álló, Isten kegyelméből való pedagógust veszítünk el benne. Erdemeihez méltó díszes jubileummal akartunk búcsút venni tőle, de ehhez nem tudtuk megnyerni beleegyezését. A tervezett széleskörű és díszes keretű ünneplésről tehát le kell mondanunk, de nem mondhatunk le arról, hogy emlékét a kollégiumnál teendő alapítvánnyal meg ne örökítsük. Mindenkit kérünk, aki a nemzeti közműveltségnek tett azt a nagy áldozat-

tot, amely egy egész élet minden erejének és lelkesedésének a népnevelés szolgálatára szentelésében áll, értékelni tudja, járuljon hozzá adományával a tervezett alapítvány tőkájéhez és f. évi június hó 15-ig az e célra szánt, esetleg gyűjtött összeget küldje be a debreceni kollégium pénztárába. Az alapító-levelet Kiss György tanító úr óhajlásának figyelembevételével alólírott bizottság fogja megállapítani. Debrecen, 1924 május hó 30. Dr. Baltazár Dezső püspök, Karai Sándor, dr. Erdős Károly, S. Szabó József, dr. Veress István, a kollégium igazgatói.

Az egyházkerületi közigazgatási búzaadó ügye. Az 1923. évi 550. sz. a. hozott egyházkerületi határozat 14-ik pontja szerint az 1924. évre megállapított közigazgatási búzaadó váltsága felerészben június 1-ig, másik felerészben dec. 1-ig fizetendő be, a május 1-sői, illetőleg november 1-sői legmagasabb tőzsdei árjegyzés szerint. Tájékoztató céljából közöljük, hogy a folyó évi május 1-sői tőzsdei árjegyzés szerint a 79 kilós tiszavidéki búza ára 332.500 K, azaz háromszázharminckettőezeröttszáz korona volt. Ezt a járulékot az egyházmegyei pénztár gyűjti össze s küldi egy összegben az egyházkerületi pénztárhoz. Annál fogva előre figyelmébe ajánljuk az egyes egyházaknak, hogy ne küldjék a járandóságot közvetlenül az egyházkerületi pénztárhoz.

A felekezeti tanárok státusának rendezése.

A kormány az állami tanárok státusának rendezése után, több oldalról történt sürgetésre, a nem állami tanárok státusának rendezése elől sem térhetett ki. A konventi elnökség előtt kijelentette, hogy ezt a státust is az állami tanárokéval egyenlően rendezte, tehát a felekezeti tanárok számára s megnyitotta az V-ik fizetési osztályt. Akik magasabb fizetési osztályba lépnek elő a statusrendezéssel kapcsolatban, rövid idő alatt megkapják erről az értesítést.

A Kollégium Baltazár Amerikai Alapítványi ünnepélye folyó hó 25-én délután volt az oratóriumban, ahol az egyházkerületi elnökségen kívül ott láttuk a Kollégium és egyház több vezető egyéniségét. Karai Sándor kollégiumi igazgató tartalmas megnyitó beszéde után Dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató tartotta meg a Lapunk mai számában közölt alkalmi beszédet. Az alapítványból nyújtott segélyért Peleskey Sándor szenior mondott köszönetet az ifjúság nevében, majd Török István i. th. szavalt érzéssel. Az ünnepély a Kántus szép énekével kezdődött és zárult.

Kántus-ünnepély volt folyó hó 23-án Egri Dobrai István és Horváth Kovács Zsuzsanna kegyes alapítók emlékére. Az ünnepélyt a Kántus gyászdala után a távollevő felügyelő tanár, Dr. Kun Béla helyett Dr. Erdős Károly nyitotta meg beszéddel. A Kántus sikerült számain kívül közreműködött Molnár Sándor th. zongorajátékkal, Berey Barnabás th. szólóénekekkel, Farkas István th. és Török István th. szavalattal.

Felvételek a debreceni református főgimnáziumba. Akik, mint nyilvános tanulók, sikerrel

végzik a főgimnáziumban az osztályokat, az osztályvizsgálatok után a bizonyítványok kiadásakor nyomban beiratkozhatnak a következő osztályba. Tanácsos is, hogy beiratkozzanak, mert akik ezt elmulasztják, a létszám betelése esetén szeptemberben kimaradnak az intézetből. — Az I. osztályba 1924 július 1—5. napjain lehet előjegyeztetni a tanulókat; 1—3. napjain a prot., 4—5. napján a másvallásúakat. Miután tapasztalat szerint nagy a todulás az első osztályba, minden szülő igyekezzék, gyermekét minél előbb előjegyeztetni, mert az igazgatóság a törvény s újabb szigorú kerületi végzés és miniszteri leirat értelmében egy-egy osztályba 60-nál, tehát a két párhuzamos első osztályba 120 tanulónál többet föl nem vehet. Július 1. előtt azonban előjegyzésre senkit el nem fogadunk. Az előjegyeztetés alkalmával be kell mutatni: 1. születési anyakönyvi kivonatot, 2. elemi iskolai, 3. újraelöltési bizonyítványt. — A más intézetből jövő, valamint a magántanulók a többi osztályokba szept. 1—8. napjain iratkozhatnak be a *törvényes létszámon belül*; mégpedig 1—4-én prot., 5—8-án másvallású tanulók. Meg kell itt jegyeznünk, hogy az V-ik osztály, kétségkívül, már a júniusi beiratkozás alkalmával betelik az intézet saját növendékeivel, miután az alsó két párhuzamos IV-ik osztályba 119 nyilvános tanuló jár, ennél fogva, sajnálatunkra, nem leszünk abban a helyzetben, hogy ebbe az osztályba más iskolából jövő tanulót fölvehessünk. *A jótéteményekért* (tandij, internátusi, konviktusi kedvezmény) 1924 aug. 1-ig kell a tanárikarhoz folyamodni szegénységi bizonyítvány alapján. Jó tanulók könyv, isk. füzet segélyben és ösztöndíjban is részesülnek. Az évi díjak, melyek azonban szeptemberig változhatnak, jelenleg a következők: 1. Tandij 1 mm. búza, melyet két részletben (szept., febr.) kell befizetni; 2. Internátusi díj 20—30 ezer korona; 3. Tápiintézeti díj, melyet négy részletben kell fizetni: I. fokozat 1 mm., II. fok. 3 mm., III. fok. 6 mm., IV. fok. 8 mm. búza. Ezekon kívül mintegy 40 ezer korona különböző mellékdíjak. A jótéteményekre felvett tanulók szüleit aug. 20-ig értesítjük. Magántanulók a tanévvégi vizsgálatra 1925 ápr. 1-ig jelentkezhetnek, de tanácsos a jelentkezést lehetőleg már október végéig megtenni. Debrecen, 1924 május 24. *Az igazgatóság.*

A Kálvineum azonnali belépésre házvezetőnőt keres. Ezenkívül két helyre özv. lelkésznét, tanítónét vagy leányt kérnek. Cím: Kiss Ferenc, Debrecen, Kálvin-tér 5.

A debreceni egyházmegyei lelkészi állások földjavadalmainak kimutatása. Az esperesi hivatal 1924 jan. 29-én kelt jegyzéke szerint a debreceni egyházmegye lelkészi állásainak földjavadalma, mely után külön-külön a lelkész és egyház 4—4 klgr. búzasegélyt köteles adni holdanként a lelkészi özvegyek gyamolítására, a következő: Bakonszeg

A Nagytiszteletű Lelkész, Tanító urak!

Tisztelettel értesítem a nt. Lelkész és Tanító urakat, hogy férfi gyanju szövetek nagyválasztékban, úgyszintén papi palást kelmék is de tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokat, a tisztelt vevőim ruha szükségletének, beszerzésének megkönnyebbítését olyan módon oldottam meg, hogy havi részletfizetés mellett készítem a fent és lent említett ruha szükségletet. **Tegdes János Péterfia 42. Debrecen.**

Külön felhívom a hölgyek figyelmét, úgy kosztümöt, köpenyt és estélyi utca-ruhákat legizlésesebben készítek.

Nagybecsű pártfogásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel **Tegdes.**

28 hold. Baránd 50. Berettyóújfalu 81. Biharnagybajom 38. Bihartorda 42. Danesháza 19¹/₂. Debrecen 7 lelkésze egyenként 11—11 hold. Derecske 90. Esztár 42. Gáborján 28. Hajdusámson 40. Hajdubagos 49. Hencida 45. Hosszúpályi 30. Kaba 53. Konyár 52. Mikepércs 32. Monostorpályi 46. Nagyrábé 53. Pocsaj 27. Sáránd 30. Sárretudvari 66. Szentpéterszeg 24. Szerep 39. Tépe 30. Vértes 30. Debreceni egyház 77. Lapunk előző számában megjelent közlés szerint jun. 1-től 15-ig az első felerész befizetendő, métermázsáját 300.000 koronával számítva, azontúl havi 10% késedelmi kamat lesz felszámítva. Amennyiben a holdak száma téves volna: a rektifikáció fogantatása céljából az egyházmegyei pénztárnok lesz megkeresendő.

Pályázat.

A biharnagybajomi egyház egy újonnan szervezett férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: a 122,000—1922. számú vk. miniszteri rendeletben megállapított készpénzfizetés az egyháztól és az államtól, megfelelő lakásbérrel. Kötelesség: a reá bizandó osztály vagy osztályok] vezetése; egyháztársadalmi munkában (vasárnapi iskola vezetése, gyermek istentiszteleteken az éneklésnek orgonával kísérése stb.) segédkezés. B. listások, menekültek, orgonázni tudók előnyben. Pályázati kérvények folyó évi június 30-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők. Kommun alatti viselkedés igazolandó.

A presbiterium.

FITTLER SÁNDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata

PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú modern gépezetes és légnymású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítása.

Vállalja régi orgonák légnymású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűjtató berendezések készítése.

Szívó és nyomó rendszerű harmoniumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervzettel és költségvetéssel készséggel szolgálok — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Debrecen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papir- és írószerkereskedése
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ.

1924. évi április hóban a zsolttárak a következők:

4° quartalak, nagybetűs zsolttár

papirkötésben . . . . . K 60000
félvászon kötésben . . . . . K 63000
egészvászon kötésben . . . . . K 77200

8° oktáv alakú zsolttár

papirkötésben . . . . . K 31500
félvászon kötésben . . . . . K 34300
egészvászon kötésben . . . . . K 40000

16° iskolai kiadású zsolttár

papirkötésben . . . . . K 22900—
félvászon kötésben . . . . . K 25000—
egészvászon kötésben . . . . . K 32200—

32° legkisebb zsolttár

papirkötésben . . . . . K 17200
félvászon kötésben . . . . . K 20000
egészvászon kötésben . . . . . K 22300

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Konfirmációra most jelent meg!

7-ik kiadás.

SOLTÉSZ JÁNOS:

KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ

Átnézte és átdolgozta Soltész Elemér tábori püspök.

Alapára —50. Mai szorzószám 6200—

Bolti ára tehát . . . . . K 3100—

Ez a legegyszerűbb, legjobban érthető és legkönnyebb, de mégis legjobb, konfirmációra előkészítő káté.

Legszébb és legjobb konfirmációi ajándék

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom.

Léleknemesítő könyvecske a konfirmándusok részére. Alapára papirkötésben —60. egészvászonkötésben —80.

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKLAP.

Díszes kiállításban, kék nyomással és bibliai jelmondatokkal. Ára K 1500—

KONFIRMÁCIÓI ANYAKÖNYV.

1 ívre 64 gyermek neve fér!
Ára ívenként . . . . . K 1500—

Nagy István: Konfirmációi Káté.

Alapára —20. Mai ára K 1240—

Igénybejelentési lap

felemelt rendkívüli segélyre
Új minta! Ára K 600—